

**दि.२१ जून, २०१८ रोजी आंतरराष्ट्रीय योग दिन
साजरा करण्याबाबत...**

**महाराष्ट्र शासन
वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग
शासन निर्णय क्र.आयुसे-०५१८/प्र.क्र.८०/आयु-१,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ००१.
दिनांक :- १५ जून, २०१८.**

प्रस्तावना :-

संयुक्त राष्ट्रसंघाने दि.२१ जून हा दिवस आंतरराष्ट्रीय योगदिन म्हणून घोषित केलेला आहे. ५००० वर्षांहून अधिक परंपरा असणारी योग विद्या ही भारताने जगाला दिलेली देणगी आहे. व्यक्तीच्या शारिरीक आणि आत्मिक विकासासाठी योग विद्या सहाय्यभूत आहे. योग उपचारामुळे मनुष्याच्या शारिरीक, मानसिक, आध्यात्मिक व सामाजिक बांधिलकी यामध्ये प्रगती होण्यास मदत होते व त्याला निश्चितच लाभ होतो. योग करण्यामुळे उच्च रक्तदाब, मधुमेह, स्थौल्य, थायरॉईड वृद्धी, मनोविकार तसेच सध्याच्या जीवनशैलीमुळे निर्माण झालेले अनेक आजार कमी होऊ शकतात. योगाच्या दैनंदिन आचरणामुळे मन व शरीर निरोगी राहण्यास मदत होते. तसेच रोगी रोगमुक्त होतात आणि सकारात्मक उर्जा कायम राहते. दि.२१ जून हा दिवस आंतरराष्ट्रीय योग दिन म्हणून साजरा करण्यात येतो. केंद्र शासनाने आंतरराष्ट्रीय योग दिवस कार्यक्रम मोठ्या प्रमाणात साजरा करण्याविषयी सर्व राज्यांना कळविले आहे. सबब, त्यानुसार महाराष्ट्र राज्यामध्ये दि.२१ जून, २०१८ रोजी आंतरराष्ट्रीय योग दिन साजरा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

१. दि.२१ जून, २०१८ रोजी चौथा आंतरराष्ट्रीय योग दिन साजरा करण्यात येणार आहे. त्यानुसार महाराष्ट्र राज्यामध्येही हा दिवस साजरा करण्यात यावा.
२. महाराष्ट्र राज्यात दि.२१ जून, २०१८ हा दिवस आंतरराष्ट्रीय योग दिन म्हणून साजरा करण्याबाबतच्या मार्गदर्शक सूचना संचालक, आयुष संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी निर्गमित कराव्यात.
३. योगाचे महत्व समाजाच्या सर्व स्तरावर पोहचवण्याच्या दृष्टीने सदर कार्यक्रम राज्यामध्ये विविध स्तरावर व्यापक प्रमाणात साजरा करण्यात यावा. यासाठी राज्यातील सर्व आरोग्य संस्था व तदनुषंगीक विविध शासकीय/निम-शासकीय कार्यालये, महामंडळे, मंडळे, सार्वजनिक उपक्रम, अनुदानित/विनाअनुदानित सर्व प्रकारच्या खाजगी संस्था, शाळा, महाविद्यालये, विद्यापीठे, एनएसएस, एनसीसी, पोलिस, विविध योग संस्था तसेच राज्यातील जनता या सर्वांचा जास्तीत जास्त सहभाग घ्यावा. योगाचा संबंध आरोग्याशी असल्याकारणाने सार्वजनिक आरोग्य विभाग व वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागांतर्गत सर्व संस्थांमध्ये आंतरराष्ट्रीय योग दिन साजरा करणे अपेक्षित आहे.
४. योग व निसर्गोपचार तज्ञ व विविध योग संस्थेमधील प्रथितयश योग गुरु व योग प्रशिक्षक यांना कार्यक्रमांमध्ये समाविष्ट करून त्यांच्या मदतीने जनतेसाठी कार्यरत असणा-या विविध शासकीय-निमशासकीय कर्मचारी यांना योग व त्यांच्या उपयोगाबाबत माहिती द्यावी तसेच त्यांच्याद्वारे योगाचे प्रात्यक्षिक आयोजित करावेत. वर्तमानपत्रात लेख लिहावेत. रुग्णालयांत योग शिबिरे आयोजित करण्यात यावीत. योगासंबंधी प्रदर्शन भरवण्यात यावे.

५. आंतरराष्ट्रीय योग दिन हा आयुष मंत्रालय यांचे निर्देशित मानकांनुसार साजरा करण्यासाठी Facebook: <http://www.facebook.com/moayush/>, Twitter: <http://twitter.com/moayush>, Instagram: <http://www.instagram.com/ministryofayush/> या सोशल मिडिया साधनांवर तसेच <http://yoga.ayush.gov.in> या योगा पोर्टलवर उपलब्ध असलेल्या योग प्रात्यक्षिकांचा व्हिडिओ डाऊनलोड करून योग विषयक जनजागृती निर्माण व्हावी म्हणून जनतेस दाखविण्यात यावा.

६. तसेच खादी निर्माते व खादी ग्रामोद्योग यांना प्रोत्साहन मिळावे म्हणून आंतरराष्ट्रीय योग दिनाच्या दिवशी "योगा किट्स ऑफ खादी" चा वापर करण्यावर भर देण्यात यावा.

७. सर्व मंत्रालयीन विभागाचे अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव यांनी राज्यामध्ये दि.२१ जून, २०१८ हा आंतरराष्ट्रीय योग दिन साजरा करण्यासाठी त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सर्व कार्यालये तसेच महामंडळे, मंडळे आणि सार्वजनिक उपक्रम इ. यांना आवश्यक त्या सूचना देण्यात याव्यात.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र.२०१८०६१५१६२५३७३२१३ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(शिवाजी पाटणकर)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा.राज्यपाल यांचे सचिव.

मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव.

सर्व मा.मंत्री व मा.राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक.

सर्व मा.विधानमंडळ सदस्य, महाराष्ट्र विधानमंडळ / विधानमंडळ ग्रंथालय (१० प्रतीसह).

मा.मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक.

अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग.

सर्व विभागीय आयुक्त.

सर्व जिल्हाधिकारी.

सर्व जिल्ह्याचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी.

मंत्रालयीन विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सर्व महामंडळे, मंडळे आणि सार्वजनिक उपक्रम यांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, व्यवस्थापकीय संचालक, प्रशासकीय अधिकारी.

महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.

(दि.२१ जून, २०१८ रोजी आंतरराष्ट्रीय योग दिन राज्यामध्ये साजरा करण्यासाठी प्रसिध्दी माध्यमांद्वारे प्रसिध्दी देण्याबाबतच्या विनंतीसह)

कुलगुरु, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.

संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

संचालक, आयुष संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

सर्व सहसचिव / उपसचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

निवडनस्ती / संग्रहार्थ आयु-१.